

FI A DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babe-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	de Teologie Ortodox
1.3 Departamentul	de Teologie Ortodox
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie Pastoral

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Spiritualitate Ortodox						
2.2 Titularul activităților de curs	(IPS) Prof. Univ. Dr. Ioan (Andrei) Andreicuț						
2.3 Titularul activităților de seminar	(IPS) Prof. Univ. Dr. Ioan (Andrei) Andreicuț						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	5	2.6. Tipul de evaluare	E.	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					6
Tutoriat					4
Examinări					8
3.7 Total ore studiu individual	58				
3.8 Total ore pe semestru	100				
3.9 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none">Nu este cazul.
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none">Nu este cazul.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none">Sală dotată cu videoproiector, sistem de sonorizare pentru audiții și laptop
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none">Sală dotată cu videoproiector, sistem de sonorizare pentru audiții și laptop

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Forța de creație și impune în spațiul public a unei viziuni sănătoase, dinamice și coerente despre Dumnezeu, lume și mecanismele societății contemporane; • Competența de suportului duhovnicesc al oamenilor aflați în criză sufletească sau în derută existențială; • Competența de a forma duhovnicește pe membrii diverselor comunități sociale (parohia, școala, centre sociale, și alte tipuri de comunități); • Capacitatea de a lectura și a discerne din punct de vedere spiritual problemele cu care se confruntă societatea contemporană și a oferi soluții viabile și de durată; • Competența de a identifica mecanismele de fortificare a dorinței oamenilor de a-și schimba în bine viața, de a adera la autenticele valori, de a-și remodela destinul în funcție de principiile constructive ale spiritualității creștine; • Competența de a-și exercisa pe credincioși în slujirea semenilor, în viața de comuniune și în mărțuria creștină (slujirea socială); • Capacitatea de a identifica valorile spirituale și sociale inspirate de atitudinea ecumenică a Bisericii creștine.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Formarea capacităților și atitudinilor de investigare a realităților spirituale concrete ale lumii de astăzi și contactul cu științele formativ-educative: psihologia, pedagogia, sociologia; • Capacitatea de a dialoga coerent și generos cu științele umane complementare: antropologia teologică și tehnicile de <i>counseling</i>. • Formarea unei atitudini epistemice deschise și curajoase în universul existenței duhovnicești.

7. Obiectivele disciplinei (reie îndin grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Studiarea experienței spirituale ca și conținut al Teologiei prin aprofundarea unor teme de Teologie Spirituală Fundamentală prin intermediul unor texte propuse, care vizează maturizarea capacității de evaluare critică a diverselor „teologii” ale experiențelor creștine în scopul exersării unui discernământ spiritual echilibrat.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Plasarea Teologiei spirituale în spațiul teologiei academice (inter/intradisciplinaritate); • Prezentarea unor noțiuni de metodologie teologică cu un accent pe aspectele specifice teologiei spirituale pentru dobândirea unor aptitudini necesare cercetării în câmpul teologiei spirituale; • Prezentarea unor teme de teologie fundamentală cu scopul de a favoriza dezvoltarea capacității de valorizare critică a teologiei experiențelor spirituale (discernământ pastoral și spiritual); • Prezentarea unor personaje reprezentative din câmpul teologiei spirituale, urmat de analiza unor pasaje de teologie spirituală.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>8.1.1 Dinamica despătimirii. Urcușul înspre unirea cu Dumnezeu întrubiubire;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generalități; Întruparea - posibilitatea restaurării, posibilitatea îndumnezeirii; • Temeiuri de referință din revelația dumnezeiască și din Pericopele legate de dinamica despătimirii, legate de calea desvârșirii creștine; 	<ul style="list-style-type: none"> • Lecții frontale; • Analiza de texte; • Dezbateri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza pe texte patristice și literare. • Vizionarea de filme duhovnicești. • Colocviu pe teme spirituale.

<ul style="list-style-type: none"> • Ascetica și mistica: „<i>M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine</i>” (Galateni 2, 20); • Etapele despătimirii: faza activă a curății, faza intermediară a iluminării și faza contemplativă a desvățării; • Etapele despătimirii și Tainele de inițiere. 		
<p>8.1.2 Credința – prima treaptă a urcușului spre unirea cu Dumnezeu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Credința în Sfânta Scriptură și la Porinșii Bisericii; • Credința în epistolele pauline; • Credința lucrătoare prin fapte; • Credința – rod al harului lui Dumnezeu și al ascezei personale; • Argumente pentru a dovedi existența lui Dumnezeu; • Credința filosofică și credința teologică; • Credința teinifică; • Credincios și/sau adept al Bisericii? • Credința ca ideologie și credința ca viață. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lecții frontale; • Analiza de texte; • Dezbateri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza pe texte patristice și literare. • Vizionarea de filme duhovnicești. • Colocviu pe teme spirituale.
<p>8.1.3 Frica de Dumnezeu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sfântul Petru Damaschinul – „<i>Din frică ne-am hotărât să pămîntăm poruncile</i>”; • „<i>Om cu frică de Dumnezeu</i>”; • Măsurile fricii de Dumnezeu: a robilor, a simbrilor și a fiilor; • Frica de Dumnezeu este stimulată de aducerea aminte de moarte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lecții frontale; • Analiza de texte; • Dezbateri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza pe texte patristice și literare. • Vizionarea de filme duhovnicești. • Colocviu pe teme spirituale.
<p>8.1.4 Pocința</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etimologia termenului; • Pocința la Sfântul Ioan Damaschin; • Pocința este o lucrare de moment, dar și una de durată. Rolul duhovnicului în curățirea de păcate; • Curajul pocinței; • Canonul de pocință îl ajută pe om să-și întărească rana sufletului; • Chip de pocință: Sfânta Maria Egipteanca; • Părintele duhovnicesc și psihologul. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lecții frontale; • Analiza de texte; • Dezbateri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza pe texte patristice și literare. • Vizionarea de filme duhovnicești. • Colocviu pe teme spirituale.
<p>8.1.5 Înfrânarea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Înfrânarea - adevărată artă în a ne feri de robia patimilor; • Păcatul patimii; • Ferirea de ocazii este o măsură elementară pentru a te putea înfrâna; • Etapele luptei cu patimile: atacul, sfîtuirea, consimțirea, fptuirea; • În războiul cu patimile câștigăm bătălie după bătălie până la victoria finală. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lecții frontale; • Analiza de texte; • Dezbateri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza pe texte patristice și literare. • Vizionarea de filme duhovnicești. • Colocviu pe teme spirituale.
<p>8.1.6 Răbdarea</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lecții 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza pe texte

<ul style="list-style-type: none"> • Necazurile-i vin omului credincios de la diavol, de la lume și de la firea sa slabă ; • Sensul duhovnicesc al suferin ei; • Providența și judecată ; • Suferința Dreptului Iov și rațiunile ei duhovnicești; • Dumnezeu nostru este un Dumnezeu răstignit și înviat; • „Întrucât sunteți părtași la suferințele lui Hristos, bucurați-vă, pentru că și la această sarcină slavei Lui și vă bucurați cu bucurie mare” (1Petru 4, 13). 	<p>frontale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza de texte; • Dezbateri. 	<p>patristice și literare.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizionarea de filme duhovnicești. • Colocviu pe teme spirituale.
<p>8.1.7 Ndejdea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbădă cu ndejdea izbăvirii; • Ndejdea este o credință îndreptată înspre viitor; • Ndejdea bună și ndejdea nelegiuită ; • Blândețea și smerenia izvorăsc din răbdarea împreună cu ndejdea. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lecții frontale; • Analiza de texte; • Dezbateri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza pe texte patristice și literare. • Vizionarea de filme duhovnicești. • Colocviu pe teme spirituale.
<p>8.1.8 Nepăsămirea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Criteriile de recunoaștere a omului desvârșit; • Contemplarea pe Dumnezeu în creație, • Înțelegeri duhovnicești Scriptura, • Cunoașterea apofatică (tainică) pe Dumnezeu, • Rugăciunea sa este curată și • Provoacă fenomene mistice extraordinare; • Nepăsămirea: față de Dumnezeu, față de sine, față de aproapele și față de mediul înconjurător; • Nepăsămirea – rod al harului lui Dumnezeu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lecții frontale; • Analiza de texte; • Dezbateri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza pe texte patristice și literare. • Vizionarea de filme duhovnicești. • Colocviu pe teme spirituale.
<p>8.1.9 Mijloace de despăsămire. Rugăciunea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rugăciunea - un dialog cu Dumnezeu; • Etapele calitative ale rugăciunii: Rugăciunea întinată ; Rugăciunea timpului pierdut; Rugăciunea minții; Rugăciunea făcută cu mintea în inimă ; Extazul sau răpirea - culmea cea mai înaltă a rugăciunii; • Rugăciune de laudă , de mulțumire și de cerere; • Rugăciunea inimii. Literatura monahală despre rugăciunea inimii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lecții frontale; • Analiza de texte; • Dezbateri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza pe texte patristice și literare. • Vizionarea de filme duhovnicești. • Colocviu pe teme spirituale.
<p>8.1.10 Postul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postul în Sfânta Scriptură și în tradiția creștină ; • Dimensiunile postului: Potolirea poftelor trupului și diminuarea puterii lor asupra trupului și asupra sufletului; Este un exercițiu de voință , biruind cu ajutorul lui pofta exagerată după mâncări și băuturi; Este o expresie a pocăinței pentru păcate; Este o jertfă bine primită de Dumnezeu; Oferă un climat potrivit pentru rugăciune; • Postul cantitativ și postul calitativ; • Postul creștin și dieta medicală . 	<ul style="list-style-type: none"> • Lecții frontale; • Analiza de texte; • Dezbateri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza pe texte patristice și literare. • Vizionarea de filme duhovnicești. • Colocviu pe teme spirituale.
<p>8.1.11 Lectură și meditație</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lecții 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza pe texte

<ul style="list-style-type: none"> • Lectura zilnic a Sfintei Scripturi; • Lectura de cri duhovnice ti: „Patericul” i colec ia filocalic , „Urmarea lui Hristos”, „Mântuirea P c to ilor” i „M rturisirea unui pelerin c tre duhovnicul s u”; • Privire de ansamblu. 	<p>frontale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza de texte; • Dezbateri. 	<p>patristice i literare.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizionarea de filme duhovnice ti. • Colocviu pe teme spirituale.
---	--	---

Bibliografie

- Andrei, Episcopul Alba Iuliei, *Spovedanie i comuniune*, Reîntregirea, Alba Iulia, 1998.
- Idem, *Dinamica desp timirii*, Reîntregirea, Alba Iulia, 2001.
- Agapie Criteanul, *Mântuirea p c to ilor*, Bucure ti, 1939.
- Alfons Rodriguez, *Calea des vâr irii cre tine ti*, vol. IV, Oradea, 1936.
- Arseniev Nicholas, *Misticism and the Eastern Church*, New York: St. Vladimir Seminary Press, 1979.
- Fericitul Augustin, *Confessiones*, P.S.B. 64, Bucure ti, 1985.
- B diliță, Cristian, *Pe viu despre P rinții Bisericii*, Humanitas, Bucure ti, 2003.
- Bunge, Gabriel, *Practica rug ciunii personale dup Sfin ii P rin i sau „Comoara in vase de lut”*, ed. a II-a, trad. i cuvânt înainte diac. Ioan I. Ic jr, Deisis, Sibiu, 2001.
- Idem *P rintele duhovnicesc i gnoza cre tin dup avva Evagrie Ponticul*, studii M. O’Laughlin, trad. diac. Ioan I. Ic jr, Deisis, Sibiu, 2000.
- Cabasila, Nicolae, *Despre via a lui Hristos*, Editura Arhiepiscopiei Bucure tilor, 1989.
- Crainic, Nichifor, *Sfin enia – implinirea umanului*, Trinitas, Ia i, 1993.
- Idem, *Nostalgia paradisului*, edi ie cu un studiu introductiv de Dumitru St niloae, postfa i note de Magda Ursache i Petru Ursache, fi bibliografic de Alexandru Cojan, Moldova, Ia i, 1994.
- Evdokimov, Paul, *Cunoa terea lui Dumnezeu in tradi ia r s ritean*, trad. pr. V. R duc , Christiana, Bucure ti, 1995.
- Felea, Ilarion, *Religia iubirii*, Arad, 1946.
- *Filocalia sfin telor nevoițe ale desăvârșirii* (vol. 1-12).
- Golitzin, Alexander, *Mistagogia – experien a lui Dumnezeu in Ortodoxie*, Deisis, Sibiu, 1998.
- Sfântul Grigorie de Nyssa, *Via a lui Moise*, PSB 29, Bucure ti, 1982.
- Hausherr, Irénée, *Paternitatea i indrumarea duhovniceasc in R s ritul cre tin*, Deisis, Sibiu, 1999.
- Lossky, Vladimir, *Dup chipul i asem narea lui Dumnezeu*, Humanitas, Bucure ti, 1998.
- Idem, *Vederea lui Dumnezeu*, Deisis, Sibiu, 1995.
- Idem, *Teologia mistic a Bisericii de R s rit*, Anastasia, Bucure ti, 1992.
- Mantzaridis, Georgios, *Morala Cre tin*, Vol. II, Bizantin , Bucure ti, 2006.
- Meyendorff, Jean, *Sfântul Grigorie Palamas i mistica ortodox*, Enciclopedic , Bucure ti, 1995.
- Mladin, Mitr. Nicolae; Bucevshi, Orest; Pavel, Constantin; Todoran, Izidor, *Teologia moral ortodox*, vol. I, EIBMBOR, Bucure ti, 1979.
- *Patericul egiptean*, Alba Iulia, 1990.
- *Patericul Lavrei Pecerska*, Anastasia, Bucure ti, 1995.
- *Matericul*, Editura Anastasia, 1995.
- *Patericul Athonit*, Editura Anastasia, 1995.
- Špidlik, Tomaš, *Spiritualitatea R s ritului cre tin. I. Manual sistematic*, Deisis, Sibiu, 1997.
- Idem, *Spiritualitatea R s ritului cre tin. II. Rug ciunea*, Deisis, Sibiu, 1998.
- Idem, *Spiritualitatea R s ritului cre tin. III. Monahismul*, Deisis, Sibiu, 2000.
- Idem, *Spiritualitatea R s ritului cre tin. IV. Omul i destinul s u in filosofia religioas rus*, Deisis, Sibiu, 2002.
- Idem, *Marii mistici ru i*, ed. Episcopiei Dun rii de Jos, Gala i, 1997.
- Idem, *Izvoarele luminii. Tratat de spiritualitate*, ed. a II-a, Ars Longa, Ia i, 2001.
- St niloae, Dumitru, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, vol. I-II, Cristal, Bucure ti, 1995.
- Idem, *Ascetica i mistica*, Casa C r ii de tiin , Cluj, 1993.
- Idem, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, Omniscop, Craiova, 1993
- Idem, *Rug ciunea lui Iisus i experien a Duhului Sfant*, Deisis, Sibiu, 1995.
- Idem, *Spiritualitatea ortodox . Ascetica i mistica*, EIBMBOR, Bucure ti, 1992.
- Idem, *Iisus Hristos, Lumina lumii i îndumnezeirea omului*, Anastasia, 1993.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observa ii
Teologia spiritual în înv țământul teologic academic.	<ul style="list-style-type: none"> • Lecții frontale i seminariale; • Analiz de texte spirituale. 	Obiective:
Metodologia de cercetare în teologia spiritual – instrumentele necesare pentru studiul teologiei spirituale.		<ul style="list-style-type: none"> • Plasarea Teologiei spirituale în spațiul teologiei academice (inter/intradisciplinarietà);
Teme de teologie spiritual fundamental .		<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea unor noțiuni de
Pasaje i personaje reprezentative din câmpul teologiei		

spirituale: <ul style="list-style-type: none"> • spiritualitatea Vechiului și Noului Testament; • Spiritualitatea Bisericii în Biserica Primară ; • Spiritualitatea Patristică : Patericul, Sfântul Efrem Sirul, Sfântul Grigorie de Nyssa, Evagrie Ponticul, Sfântul Ioan Casian, Sfântul Macarie cel Mare, Sfântul Isaac Sirul, Sfântul Ioan Scărarul, Sfântul Teodor Studitul. 		metodologie teologică cu un accent pe aspectele specifice teologiei spirituale pentru dobândirea unor aptitudini necesare cercetării în câmpul teologiei spirituale; <ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea unor teme de teologie fundamentală cu scopul de a favoriza dezvoltarea capacității de valorizare critică a teologiei experiențelor spirituale (discernământ pastoral și spiritual); • Prezentarea unor personaje reprezentative din câmpul teologiei spirituale, urmat de analiza unor pasaje de teologie spirituală .
--	--	--

Bibliografie

Lucrări de referință

- IPS Andrei, *Dinamica despătimirii. Spiritualitate creștină*, Alba Iulia, Reîntregirea, 2001.
- Idem, *Spiritualitate creștină pe înțelesul tuturor*, Alba Iulia, Reîntregirea, 2002.
- Crainic, Nichifor, *Cursurile de Mistică*, Sibiu, Deisis, 2010.
- Mladin, IPS Nicolae, *Prelegeri de mistică ortodoxă*, Tg. Mureș, Veritas, 1996.
- Stăniloae, Dumitru, *Ascetica și mistica Bisericii Ortodoxe*, București, IBMBOR, 2002.
- Špidlík, Thomáš, *Spiritualitatea Răsăritului creștin. I Manual sistematic*, Sibiu, Deisis, 1997.

Lucrări secundare

- Golitzin, Alexander, *Mistagogia – experiența lui Dumnezeu în Ortodoxie*, Sibiu, Deisis, 1998.
- Larchet, Jean-Claude, *Terapeutică bolilor spirituale*, București, Sophia, 2001.
- Lossky, Vladimir, *Teologia Mistică a Bisericii de Răsărit*, București, Anastasia, 1992.
- Idem, *Vederea lui Dumnezeu*, Sibiu, Deisis, 1995.
- Ware, PS Kallistos, *Împărăția lăuntrică*, București, Christiana, 1996.

Bibliografie străină

- Borriello, Luigi (ed.), *Nuovo dizionario di spiritualità*, Vatican, Libreria Editrice Vaticana, 2003.
- De Fiores, Stefano; Goffi, Tullo (ed.), *Nuovo dizionario di spiritualità*, Roma, Paoline, 1997.
- Goffi, Tullo.; Secondin Bruno, *Corso di spiritualità: esperienza, sistematica, proiezioni*, Brescia, Queriniana, 1989.
- Goffi, Tullo; Secondin, Bruno, *Problemi e prospettive di spiritualità*, Brescia, Queriniana, 1983.
- Poli G.Franco; Crespi, Piero, *Lineamenti di storia della spiritualità e della vita cristiana*, 3 vol., Roma, Dehoniane, 1998-2000.
- Waaijman Kees, *The spirituality. Forms, foundations, methods*, Leuven, Peeters, 2002.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Analiza textelor spirituale are în vedere identificarea posibilelor „fracturi” dintre real și ideal și identificarea urgențelor pastorale;
- Centrul Eparhial angajator își face constant cunoscute exigențele, prin intermediul și grație cooperării cadrelor didactice la examenele pentru ocuparea posturilor vacante de „parohi”;

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din
----------------	---------------------------	-------------------------	------------------

			nota final
10.4 Curs	Exprimarea cursiv , coerent , fluid , elegant , rafinat ;	(O.) Examinare oral	20%
	Scrierea corect , f r gre eli gramaticale, lizibil ;	(S.) Examinare scris	46%
10.5 Seminar/laborator	Inteligen în interpretarea textelor spirituale;	(P.) Practic : lectur texte; referate;	10%
	Virtuozitate i maiestruozitate în gândire, vehicularea cu lejeritate a termenilor tehnici;	Conversa ia, expunerea oral , examen scris;	23%
10.6 Standard minim de performan			
<ul style="list-style-type: none"> • Cunoa terea teoretic a jum tate din materialul predat i analizat la cursuri i seminarii asigur studentului nota de promovare. • Prezența la cursuri și seminarii 75% (50% pentru cei angajați cu carte de muncă). 			

Data complet rii

Semn tura titularului de curs

Semn tura titularului de seminar

5 septembrie 2013.....

.....

.....

Data aviz rii în departament

Semn tura directorului de departament

.....

.....